

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XL. — Wydana i rozesłana dnia 18. czerwca 1895.

Treść: (M^o 80—81.) 80. Rozporządzenie, dotyczące się wspierania wystaw przemysłowych w krajach tutejszych. — 81. Rozporządzenie, dotyczące się przyłączenia gminy Lubna do okręgu Sądu powiatowego kromierzyskiego w Morawii.

80.

Rozporządzenie Ministerstwa handlu z dnia 10. czerwca 1895,

dotyczące się wspierania wystaw przemysłowych w krajach tutejszych.

1. Wsparcie rządowe otrzymywać mogą wystawy tak krajowe, jak obszarowe i zawodowe.

Przez wystawy krajowe rozumieją się przedsiębiorstwa, mające głównie na celu zgromadzenie płodów pewnego obszaru administracyjnego (kraj) i przedstawienie rozwoju onegoż pod względem przemysłu i rękodzielnictwa. Celem wystaw obszarowych jest przedstawienie rozwoju przemysłu i rękodzielnictwa na pewnym mniejszym obszarze (w jednym lub kilku powiatach administracyjnych). Wystawy zawodowe mają przedstawiać stopień rozwoju pewnej gałęzi przemysłu i rękodzielnictwa bez względu na granice geograficzne.

2. Wystawy przemysłowe, urządzone w tutejszej grupie krajów, wspierać będzie Rząd według postanowień poniżej zamieszczonych w miarę funduszków, jakie na ten cel będą corocznie w ustawie skarbowej wyznaczane.

3. Wsparcie rządowe udzielone być może przedsiębiorstwom wystawowym tylko pod następującymi warunkami:

- a) jeżeli Ministerstwo handlu na podstawie wygotowanego programu, jakoteż na podstawie opinii Izby handlowo-przemysłowej danego okręgu, gdy zaś ma to być wystawa krajowa, na podstawie opinii wszystkich izb handlowo-przemysłowych tego kraju nabierze przekonania, że przedsiębiorstwo wystawowe zasługuje na wsparcie;
- b) jeżeli gmina tego miasta, w którym wystawa ma być urządzona, gdy zaś ma to być wystawa krajowa, także reprezentacja owego kraju daje wsparcie według możliwości;
- c) jeżeli prośba o wsparcie podana będzie najmniej na sześć miesięcy, co do wystaw krajowych, najmniej na rok przed dniem na otwarcie wyznaczonym;
- d) наконец, jeżeli komisya wystawowa złoży deklaracyą, że poddaje się wydanemu przez Ministerstwo handlu regulaminowi, tyczącemu się składu i działania Sądu wystawowego na wystawach przemysłowych tutejszo-krajowych (obacz załączkę).

Przy załatwianiu prośb o wsparcie rządowe na rzecz wystaw przemysłowych, Ministerstwo handlu zwracać będzie uwagę także na to, czy kilka przedsiębiorstw tego rodzaju nie szkodzą sobie wzajemnie lub czy nie za szybko po sobie następują.

W okręgu jednej Izby handlowej, zwyczajnie tylko jedna wystawa obszarowa będzie mogła w tym

samym roku otrzymać wsparcie rządowe. Ponowna wystawa przemysłowa w tem samym miejscu, w którym wystawa taka już się odbywała, będzie mogła uzyskać wsparcie rządowe dopiero po upływie dłuższego szeregu lat od poprzedniej wystawy.

4. Wsparcie rządowe zasadzać się może na zasiłku pieniężnym, na nagrodach rządowych Ministerstwa handlu i na urządzonym kosztem Rządu współudziale zakładów rządowych lub muzeów przez Rząd wspieranych.

5. Nagrody rządowe Ministerstwa handlu będą stanowiły dyplomy honorowe, tudzież medale srebrne i brązowe. Wyznaczenie nagród rządowych, pominiawszy zastrzeżenia w punkcie 3 wzmiankowane, podlega warunkowi, żeby wystawa trwała najmniej cztery tygodnie. Dyplomy honorowe nadawane będą tylko na wystawach krajowych.

6. Nagrody rządowe przyznawane będą według następujących zasad:

- a) Nagrody rządowe Ministerstwa handlu mają być oznakami uznania za znakomite prace zdziałane przez reprezentantów krajowego przemysłu i rękodzielnictwa. Osobliwie dyplomy honorowe, będące najwyższymi nagrodami rządowymi, przyznawane być mogą tylko tym firmom tutejszo krajowym, które swoim szczególnem znaczeniem i dziełami na polu przemysłu i rękodzielnictwa dokonaniem (tu należą nowe wynalazki, zaprowadzenie w krajach tutejszych ulepszonych metod, wielkie przedsiębiorstwa fabryczne, znakomite produkcje artystyczno-przemysłowe lub techniczne, wzorowe urządzenia dla dobra robotników) zjednały sobie wielką i szeroko słynącą sławę.

Do nagród rządowych mają zwyczajnie prawo tylko producenci nie zaś i sprzedawcy.

Nagrody rządowe Ministerstwa handlu mogą nadto być przyznawane tylko wystawcom osobnym (w przeciwstawieniu do wystaw zbiorowych).

Jeżeli komisya wystawowa jest tego zdania, że zasługi zagranicznego uczestnika wystawy albo sprzedawcy usprawiedliwiają obdarzenie go nagrodą rządową Ministerstwa handlu, winna przedstawić ten przypadek Ministerstwu handlu do decyzji.

- b) Wszelkie instytuty rządowe są wyłączone od obdarzania nagrodami rządowymi.
- c) Nagrody rządowe z jakiegokolwiek są materiału, mają pierwszeństwo przed wszystkimi innemi nagrodami na wystawie rozdawanemi.
- d) Na wystawach krajowych przedstawiać można do nagród rządowych zwyczajnie tylko wystawców odnośnego kraju, na wystawach

obszarowych, tylko wystawców odnośnego obszaru.

Gdyby komisya wystawowa uznała za stosowne odstąpić od tej zasady, zasięgnąć należy co do odnośnego wniosku decyzji Ministerstwa handlu.

- e) Każde przedstawienie do nagrody, które komisya wystawowa a względnie Sąd wystawowy podaje w celu wyjednania nagród rządowych uzasadnić należy w krótkości powodami, usprawiedliwiającemi zdaniem wnioskodawców przyznanie odnośnym wystawcom tego odznaczenia.
- f) Wystawca, który otrzymał już raz jakąś nagrodę rządową Ministerstwa handlu może być przedstawiony do tego samego odznaczenia za przedmioty wystawowe tej samej kategorii dopiero po upływie lat dziesięciu; atoli wystawcy, obdarzeni mniejszą nagrodą rządową, mogą być na późniejszej wystawie posunięci do wyższej nagrody rządowej przed upływem tego terminu.

Ażeby zasada ta była niewzruszenie przestrzegana, wygotowuje się przed stanowczem przyznaniem nagród spis nazwisk tych wystawców, którym komisya wystawowa a względnie Sąd wystawowy zamierza przyznać nagrody rządowe, i przedstawia się takowy Ministerstwu handlu, gdzie utrzymywany jest wykaz firm nagrodzonych na wystawach przemysłowych i dał przyznania nagrody.

- g) Z zastrzeżeniem trzymania się zasad powyższych, komisjom wystawowym służy prawo swobodnego rozdawania nagród przez Ministerstwo handlu wyznaczonych. Przeciwno ich uchwałom wolno odwołać się do Ministerstwa handlu tylko w takim razie, gdyby twierdzono, że komisya uchybiła prawidłom przez Ministerstwo handlu przepisany.

7. Postanowienia, tyjące się składu i postępowania Sądu wystawowego dla wystaw przemysłowych tutejszo krajowych, zawiera dołączony regulamin.

8. Rząd zastrzega sobie odpowiedni wpływ na kierownictwo tych wystaw przemysłowych, którym przyznane zostało wsparcie rządowe. W tym celu do komitetu wykonawczego każdej wystawy krajowej, przez Rząd subwencyonowanej, delegowany będzie reprezentant Władzy administracyjnej krajowej; w komitecie zaś wystawowym wystaw obszarowych i zawodowych zasiadać ma z prawem głosowania naczelnik Władzy administracyjnej pierwszej instancyi, w której okręgu wystawa się odbywa, mający czuwać nad tem, żeby postanowienia niniejszego rozporządzenia były zachowywane.

Regulamin

tyczący się składu i postępowania Sądu wystawowego na wystawach przemysłowych w krajach tutejszych

(w wykonaniu punktu 7 /- rozporządzenia ministeryalnego).

Na wystawach przemysłowych tutejszo-krajowych, roszcządzających sobie prawo do jakiegokolwiek wsparcia od Rządu, obowiązywać będą na przyszłość pod względem składu i postępowania Sądu wystawowego następujące zasady:

Postanowienia ogólne.

Przedmiot osądzania.

Artykuł 1.

Osądzaniu mogą być poddawane tylko przedmioty wyrobione przez wystawców.

Artykuł 2.

Od ubiegania się o nagrodę wyłączają się te firmy przemysłowe i rękodzielnicze, które przez swego naczelnika lub uczestnika zarządu interesów reprezentowane są w odnośnym oddziale Sądu wystawowego (w komisji sądowej, obacz artykuł 9), albo których kierownicy uczestniczyli w rozprawach jako biegli.

Zresztą każdemu wystawcy wolno przy zgłoszeniu się oświadczyć zarazem, że nie ubiega się o nagrodę; późniejsze oświadczenia tego rodzaju nie będą uwzględniane.

Zrzeczenie się nagrody przez wystawcę nie pozbawia Sądu wystawowego prawa badania jego przedmiotów wystawowych.

Nagrody.

Artykuł 3.

Komisji wystawowej wolno oprócz nagród rządowych, jakieby były wyznaczone, rozdawać także inne odznaczenia przez Sąd wystawowy przyznane.

Pod względem przyznawania nagród rządowych obowiązują postanowienia ogłoszone rozporządzeniem ministeryalnym z dnia 10. czerwca 1895.

Do czuwania nad ich przestrzeganiem i w ogóle nad interesami publicznymi z powodu odbywającej się wystawy zasiadać ma i głosować w komisji wystawowej dla wystawy krajowej, reprezentant Władzy krajowej a zresztą przełożony Władzy administracyjnej pierwszej instancji właściwej dla miejsca wystawy.

Skład Sądu wystawowego.

Artykuł 4.

Zostawia się komisji wystawowej albo mianowanie wszystkich członków Sądu wystawowego albo wezwanie wystawców, żeby część jego wybrali.

Z ogólnej ilości członków Sądu wystawowego, najwięcej połowę powołać należy z pomiędzy wystawców uczestniczących w odbywającej się wystawie; druga połowa składać się powinna po części z biegłych nie uczestniczących w wystawie, po części z osób należących do konsumentów.

Izby handlowo-przemysłowe okręgu wystawowego powinny mieć w Sądzie wystawowym odpowiednią reprezentację. Takież samo prawo służy c. k. Austriackiemu Muzeum sztuki i przemysłu co do wszelkich wystaw większego znaczenia, na których przemysł artystyczny ma być reprezentowany i technologicznemu Muzeum przemysłowemu co do wystaw znaczniejszych uwzględniających głównie zadania techniczne.

O ile przy tworzeniu Sądu wystawowego uwzględniać należy także istniejące stowarzyszenia przemysłowe, zostawia się uznaniu komisji wystawowej.

Ministerstwu handlu tudzież Ministerstwu wyznań i oświecenia zastrzega się prawo wystania po jednym delegacie do Sądu wystawowego.

Artykuł 5.

Sądowi wystawowemu przewodniczy prezes. Co do wystaw obszarowych zostawia się komisji wystawowej mianowanie onego lub poruczenie wyboru wystawcom. Co do wystaw krajowych, mianowanie onegoż zastrzeżone jest naczelnikowi krajowemu.

Prezes Sądu wystawowego kierować ma wszystkimi czynnościami badawczymi.

On winien czuwać nad tem:

1. Żeby każdy Sąd oddziałowy (komisja sądowa) dostawał w czasie właściwym nadsyłane przez wystawców jego oddziału wyjaśnienia co do przedmiotów wystawionych i wykonywania przemysłu a zarazem wszelkie odnośne zarządzenia komisji wystawowej lub ogólnego Sądu wystawowego (artykuł 6);

2. żeby wystawcy byli wcześniej uwiadamiiani o mającem nastąpić zwiedzaniu ich wystawy przez Sąd (artykuł 8);

3. żeby badanie i osądzanie przedmiotów (artykuł 7) sumiennie i bez przerwy postępowało, i

4. żeby poszczególne komisje sądowe jak najszybciej wydawały uchwały, dotyczące się przyznania nagród.

5. Prezes przewodniczy na pełnych posiedzeniach Sądu wystawowego. Ma prawo zasiadania z głosem doradczym na posiedzeniach Sądów oddziałowych (komisji sądowych).

Artykuł 6.

Przy rozpoczęciu się prac sądowych, Sąd wystawowy ogólny rozdziela w przybliżeniu między poszczególne grupy i klasy nagrody jakie w ogóle są do rozdania.

Artykuł 7.

Okoliczności, na których Sąd wystawowy opierać ma swoje orzeczenie, są w szczególności następujące:

A. Pod względem technicznym:

- a) Nowość przedmiotu albo postępowania służącego do zrobienia onegoż;
- b) nowość używanego materiału;
- c) nowość i szczególność formy;
- d) dobroć i doskonałość roboty;
- e) ulepszenie w metodzie fabrykacji;
- f) używanie nowych lub ulepszonych metod przy fabrykacji przedmiotu;
- g) rozmiary produkcji;
- h) stosunkowa taniość;
- i) w szczególności co do machin i przyrządów: zaopatrzenie nadzwyczaj cennem urządzeniem ochronczem.

Szczególną uwagę zwracać należy nietylko na wyroby pod względem technicznym wykończone, lecz także na wyrób dobrych przedmiotów na użytek klas mniej zamożnych.

B. Pod względem artystycznym.

Dobry kierunek smaku w wyrobie (odznacza się pod względem formy, barwy i zdoł).
Jako stosowny środek do odznaczenia doskonałości przedmiotu pod względem formy zaleca się ustanowienie osobnej kategorii nagród (medal lub dyplom za dobry smak).

Atoli nagrodę tę przyznawać należy tylko takim przedmiotom wystawowym estetycznie wykonanym, które zarazem czynią zadość wszelkim wymaganiom pod względem technicznym.

Artykuł 8.

Przy osądzaniu przedmiotów wystawowych Sąd wystawowy powinien usiłować zapewnić się, czy i

o ile przedmioty są rzeczywiście przez wystawcę wykonane.

Jeżeli Sąd wystawowy ma pod tym względem wątpliwość, wystawca obowiązany jest udowodnić, że wystawił przedmioty swego własnego wyrobu.

Sąd wystawowy winien nadto starać się nie tylko odznaczać znakomitych wystawców samodzielnych, lecz ma także nagradzać uznaniem udziałem zasłużonych współpracowników.

Artykuł 9.

Za zasadę do oznaczenia minimalnej ilości członków Sądu wystawowego postanawia się, że każdy oddział (grupa lub klasa) a więc każda z osobna wystawa samodzielnie osądzać się mająca, powinna być rzeczywiście zwiedzona i zbadana przez komisję sądową, złożoną najmniej z trzech członków, stosownie do artykułu 4, ustęp 1 utworzoną.

Przy tworzeniu tych komisji sądowych mieć należy wzgląd na to, żeby każdy rodzaj towaru, jej do osądzenia oddany, był w niej reprezentowany najmniej przez jednego zawodowego biegłego.

Jeżeli Sąd wystawowy tworzy się po części drogą wyboru z grona wystawców (artykuł 4), na okoliczność tę należy mieć odpowiedni wzgląd przy tworzeniu osobnych komisji sądowych.

Każdy Sąd oddziałowy (grupa lub klasa) ma prawo proponować przyzwanie biegłych, którzy przez komisję wystawową powoływani, uczestniczyć mają w pracach Sądu oddziałowego z głosem doradczym.

Artykuł 10.

Każdy Sąd oddziałowy (komisja sądowa) wydaje uchwały prostą większością głosów; w razie równości głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego.

Ustanowić należy referenta lub sekretarza, który do każdego przyznania nagrody wygotować ma wotum piśmienne z podaniem w krótkości powodów przyznania nagrody (§. 7).

Jeżeli zachodzi potrzeba podzielenia pewnej grupy lub klasy sądowej (artykuł 9) na mniejsze oddziały, orzeczenia tych ostatnich uważać należy za ważne dopiero wtedy, gdy zostaną zbadane i zatwierdzone przez ogół członków tej grupy sądowej.

Do przyznania nagród potrzebna jest obecność większości oduśnego oddziału sądowego (komisji sądowej), podczas gdy do obejrzenia i ocenienia przedmiotu nie jest konieczna potrzebna.

Artykuł 11.

Uchwały poszczególnych oddziałów sądowych bada i według okoliczności zmienia ogólny Sąd wystawowy tylko o tyle, o ile uchwały te przekraczają ilość nagród, jakie są do rozdania albo okazują, że w poszczególnych oddziałach stosowano różniące się znacznie od siebie skale do ocenienia lub też że przy przyznawaniu nagród nie trzymano się odnoszących przepisów rządowych lub jakichkolwiek innych.

Pora prac sądowych.**Artykuł 12.**

Starać się należy, żeby prace Sądu wystawowego ukończone zostały w pierwszej połowie okresu wystawowego, bądź co bądź zaś o tyle wcześniej, iżby starczyło czasu do zbadania reklamacji i wydania odnośnych decyzji jeszcze podczas trwania wystawy.

Ministerstwo handlu ma być uwiadomione o wyniku prac Sądu wystawowego i nagrody mają być rozdane jeszcze przed zamknięciem wystawy.

Reklamacje.**Artykuł 13.**

Reklamacje uwzględniać należy tylko o tyle, o ile albo zawierają okoliczności, które Sądowi wystawowemu były niewiadome, albo których przedmiotem jest uchybienie przepisom ogólnym rządowym lub jakimkolwiek innym dotyczącym się przyznawania nagród.

Orzekanie co do reklamacji należy do komisji wystawowej, która decyduje na podstawie wyjaśnienia prezesa Sądu wystawowego (§. 5).

O reklamacjach wniesionych przeciw uchwałom Sądu wystawowego i o ich rozstrzygnięciu należy uwiadamiać przedstawicieli Rządu powołanych do współdziałania na zasadzie artykułów 3 aż do 5 niniejszego regulaminu.

Osoby te mają dokładać starania, żeby przepisane tu zasady były przestrzegane.

Artykuł 14.

O ile regulamin niniejszy nie zawiera żadnego postanowienia co do poszczególnych okoliczności, dotyczących się składu i postępowania Sądu wystawowego na wystawach przemysłowych, wydawanie postanowień w tym względzie zostawia się komisji wystawowej.

Wurmbrand r. w.

§ 1.**Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z d. 10. czerwca 1895,**

tyczące się przyłączenia gminy Lubna do okręgu Sądu powiatowego kromierzyskiego w Morawii.

Na zasadzie ustawy z dnia 11. czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 59) oddziela się gminę Lubna od okręgu Sądu powiatowego zdouneckiego i przyłącza do okręgu Sądu powiatowego kromierzyskiego.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy obowiązującej od dnia 1. stycznia 1896.

Schönborn r. w.

